

27.04.2021

Asia/4

§ 87

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen maksuperusteiden määrääminen asiakasmaksulain osaudistuksen mukaisesti 1.7.2021 alkaen

HEL 2021-001421 T 02 05 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asiakasmaksupäällikkö Ulla Hautamäki oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Tapio Bergholmin ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Ulla Hautamäki, Asiakasmaksupäällikkö, puhelin: 310 43604
ulla.hautamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite_1_Asiakasmaksulain_10e_mukainen_maksuprosenttitaulukko
- 2 Liite 2_helsingin_kaupungin_kotihoidosta_sekä_pitkäaikaisesta_asumispalvelusta_perittävän_asiakasmaksu_maksuprosenttitaulukko
- 3 Liite_3_maksuprosenttien_nousut_ja_laskut_voimassa_oleviin_prosentteihin
- 4 Liite 4_helsingin_kaupungin_lapsiperheiden_kotipalvelusta_perittävän_asiakasmaksu_maksuprosenttitaulukkokodocx

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen osalta 1.7.2021 alkaen seuraavasti:

1. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen asiakasmaksuna peritään 85 prosenttia asiakkaan ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkei-

sistä tuloista ja käyttövaraksi jätetään vähintään 164 euroa kuukaudessa.

2. Pitkäaikaisen psykiatrisen perhehoidon käyttövara on vähintään 164 euroa kuukaudessa.

3. Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun ja pitkäaikaisen asumispalveluiden asiakasmaksut määräytyvät yhtenevästi uuden liitteenä 2 olevan maksuprosenttitaulukon mukaisesti.

4. Lapsiperheiden säännöllisestä kotipalvelusta perittävät asiakasmaksut määräytyvät liitteenä 4 olevan maksutaulukon mukaisesti.

5. Lapsiperheiden lyhytaikaisesta kotipalvelusta perittävä asiakasmaksu on alle 3 tuntia kestävältä käynniltä 9,50 euroa, 3–6 tuntia kestävältä käynniltä 13,50 euroa ja yli 6 tuntia kestävältä käynniltä 19 euroa.

6. Käyttämättä jääneestä vastaanottoajasta peritään maksu, joka on suuruudeltaan 50,80 euroa ja laajennetaan koskemaan fysioterapeutin, toimintaterapeutin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön avoterveydenhuollon vastaanottoaikoja sekä niitä avoterveydenhuollon palveluiden etävastaanottoja, joista tähänkin mennessä on maksua peritty.

Voimaan tullessaan päätös kumoaa seuraavat päätökset:

- sosiaalilautakunta 7.3.2006 § 89 Asiakkailta perittävät maksut sosiaalihuoltolain mukaisessa palveluasumisessa

- sosiaali- ja terveyslautakunta 17.12.2013 § 425 Lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksut 1.4.2014 lukien.

Esittelijän perustelut

Asiakasmaksupäällikkö Ulla Hautamäki on kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Taustaa

Eduskunta on hyväksynyt pääministeri Sanna Marinin hallituksen antaman esityksen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevasta lainsäädännön osauudistuksesta (HE 129/2020). Lakimuutokset tulevat voimaan 1.7.2021. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (743/1992), jäljempänä asiakasmaksulaki (AML), säädetään kunnan tai kuntayhtymän perittävistä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista.

Asiakasmaksulain 1 §:n mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystalvluista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä. Maksun enimmäismäärät on määritelty asiakasmaksulaissa sekä asiakasmaksuasetuksessa (912/1992). Kunta ei saa periä palvelusta niiden tuotantokustannuksia suurempaa maksua.

Kunta voi päätöksellään ottaa käyttöön laissa ja asetuksessa pienemmät maksut tai antaa palvelun maksutta.

Lakimuutosten toimeenpanon valmistelu

Asiakasmaksulain toimeenpanon valmistelua on sosiaali- ja terveystoimialalla koordinoanut maksutyöryhmä. Maksutyöryhmän väliaikaisena tehtävänä on ollut ajalla 1.11.2020–1.1.2022 valmistella ja toteuttaa asiakasmaksulain osauudistuksen toimeenpano Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialalla.

Maksutyöryhmä on perustanut erillisiä alatyöryhmiä, jotka ovat käsitelleet pykälämuutokset yhdessä palvelualueiden edustajien kanssa. Maksuihin tulevat muutokset on valmisteltu yhdessä edustajien kanssa.

Valmistelun lähtökohtana on ollut tarkastella tulosidonnaisten asiakasmaksujen kokonaisuutta ja yhdenmukaistaa maksujen määräytymisperusteita valtakunnallisesti sekä lain hengen mukaisesti.

Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa verrokkivuotena on käytetty vuotta 2019 vuonna 2020 alkaneen covid-19-pandemian takia.

Maksukattoon liittyvien uusien säädösten voimaantuloaika on 1.1.2022 ja siltä osin valmistelua jatketaan toimialalla vielä.

Asiakkaille, joita muutokset koskevat, tehdään uudet asiakasmaksupäätökset automaattisesti 1.7.2021 alkaen. Tämä ei aiheuta asiakkaille toimenpiteitä.

1. Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta perittävän asiakasmaksun määräytyminen

Asiakasmaksulakiin on lisätty säännökset pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta perittävän maksun määräytymisperusteista. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen maksu rinnastuu lakiuudistuksessa pitkäaikaisen laitoshoidon ja pitkäaikaisen perhehoidon maksuihin (AML 7 c §). Nämä maksut perustuvat asiakkaan maksukykyyn. Tehostetun palveluasumisen asiakasmaksun perusteista ei ole aikaisemmin säädely lain tasolla, vaan kunta on saanut päättää niistä itsenäisesti.

Helsingin kaupungin sosiaalihuollon palveluasumisesta perittävän maksun, mukaan lukien pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen,

määräytymisperuste on ollut 80 prosenttia asiakkaan ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeisistä tuloista eli nettotuloista. Tehostetun palveluasumisen käyttövara on ollut 254 euroa kuukaudessa.

Uudistettu lainsäädäntö yhdistää tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen laitoshoidon ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksujen määräytymisprosentit 85 prosenttiin sekä määrittelee asiakkaan vähimmäiskäyttövaran. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen käyttövara laskisi 254 eurosta kuukaudessa lakisääteiseen 164 euroon kuukaudessa.

Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksun määrittämisessä uutena ja erityisenä vähennyksenä huomioidaan asiakkaan lääkekustannukset. Lääkekustannukset huomioidaan sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisista lääkkeistä sekä asiakkaalle määräytyistä perusvoiteista, kliinisistä ravintovalmisteista ja muista lääkkeistä. Lääkekustannusten vähentäminen asiakkaan tuloista jo ennen lopullisen asiakasmaksun määrittelyä turvaa asiakkaan kyvyn maksaa hänelle määrätyt lääkkeet.

Nykyisissä maksuperusteissa lääkekustannuksia ei ole otettu huomioon, vaan asiakas on kustantanut lääkkeet käyttövarastaan. Lääkekustannukset otetaan huomioon sairausvakuutuslain mukaisen lääkkeiden omavastuun verran. Muista kuin sairausvakuutuslain mukaisista lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista asiakas voi saada vähennyksen silloin, kun terveydenhuollon ammattilainen on katsonut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi ja asiakas esittää asiasta todistuksen.

Uutena erityisenä vähennyksenä huomioidaan myös asumiskustannukset. Helsingin kaupungin käytäntönä on sisällyttää iäkkäiden tehostetun palveluasumisen asumiskustannukset asiakasmaksuun, minkä vuoksi tämä vähennys ei tule tältä osin käyttöön. Vähennystä käytettäisiin vain silloin, kun asiakas maksaa asumisestaan erikseen.

Lisäksi pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen hoitoon ja huolenpitoon sisältyvät välttämättömät hoitotarvikkeet.

Lainsäädännön tarkoituksena on rinnastaa palvelut yhteen asiakasmaksujen osalta palveluissa annettavan hoidon tai hoivan ympärivuorokautisen luonteen vuoksi. Maksumuutosten tarkoituksena on saattaa kaikki 7 c §:n maksut laissa säädellyn maksun määräytymisperusteen alle.

Lähtökohtana on periä pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta vain yksi asiakasmaksu, joka kattaa asiakkaan saaman palvelun kokonaisuudessaan. Asiakasmaksuun kuuluisi jatkossa asuminen, ateriat

sekä hoiva ja huolenpito, kuten tähänkin asti. Maksun määräytymisprosentti sekä käyttövara muuttuisivat lainsäädännön tasolle.

Esityksen mukaan maksuperusteet yhdistettäisiin lainsäädännön mahdollistamien raamien mukaisesti. Tarkoituksena on kohdella asiakkaita valtakunnallisesti sekä Helsinki-tasoisesti yhdenmukaisin perustein.

Taloudelliset vaikutukset

Sosiaalihuollon palveluasumisen (Helsingissä ei ole ollut käytössä tehostettu palveluasuminen -termiä) asiakasmaksutuotot olivat vuonna 2019 yhteensä 40,8 miljoonaa euroa. Asiakasmaksun perusteisiin tehtävien muutosten myötä tuoton arvioidaan nousevan noin 2,5 miljoonalla eurolla vuositasolla. Tuottoarvioon ei sisälly asiakasmaksun alentamisen ja perimättä jättämisen mahdollisia vaikutuksia.

Yksilön näkökulmasta maksuperusteiden muutokset nostavat asiakasmaksua. Maksuperusteen nousu 80 prosentista 85 prosenttiin sekä vähimmäiskäyttövaran lasku 254 eurosta 164 euroon vaikuttavat asiakkaan maksuun korottavasti. Korotus on kuitenkin maltillinen ottaen huomioon, että asiakasmaksun määrittelyn perusteena olevista tuloista tehdään lääkekustannusten sekä mahdollisesti myös asumismenojen vähennys ennen asiakasmaksun määrittelyä.

2. Pitkäaikaisen psykiatrisen perhehoidon vähimmäiskäyttövara

Helsingissä vakiintuneen käytännön mukaan pitkäaikaisen psykiatrisen perhehoidon vähimmäiskäyttövara on ollut 175 euroa kuukaudessa. Uudistetussa asiakasmaksulain 7 c §:ssä säädetään perhehoidon lakisääteiseksi vähimmäiskäyttövaraksi 164 euroa kuukaudessa.

Pitkäaikaisen perhehoidon käyttövarana on pidetty laitoshoidon käyttövaraa 110 euroa kuukaudessa, josta se nousee lakimuutoksen myötä 164 euroon kuukaudessa. Käyttövara on tällöin lakiuudistuksen määrittelemän vähimmäiskäyttövaran suuruinen. Tämä ei vaadi lautakunnan päätöstä.

Psykiatrisen perhehoidon käyttövaran ja perhehoidon käyttövaran yhdenmukaistaminen on tarkoituksenmukaista asiakkaiden tasapuolisen ja yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi vastaavissa palveluissa.

Esityksen mukaan pitkäaikaisen psykiatrisen perhehoidon käyttövara laskettaisiin 175 eurosta kuukaudessa 164 euroon kuukaudessa.

3. Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta ja pitkäaikaisista asumispalveluista perittävät asiakasmaksut

Asiakasmaksulain 10 e §:ssä säädetään jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta (jäljempänä kotihoito) sekä pitkäaikaisista asumispalveluista perittävien maksujen määräytymisperusteista. Pitkäaikaisilla asumispalveluilla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisia asumispalveluita pois lukien tehostettu palveluasuminen.

Pitkäaikaisten asumispalveluiden asiakasmaksuista ei ole aikaisemmin säädetty lain tasolla, vaan kunta on saanut päättää maksun perusteista itsenäisesti. Pykälän tarkoituksena on yhtenäistää edellä mainittujen palveluiden asiakasmaksuperusteet.

Palveluista peritään kuukausimaksu, joka määräytyy palvelupäätöseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheen koon mukaan. Maksu peritään kuukausimaksun muodossa. Asiakasmaksuun ei sisälly asiakkaan asumiskustannuksia.

Asiakkaan palvelutunnit määräytyvät henkilökohtaisen palvelutarpeen mukaisesti. Lain 10 e §:n maksuprosenttitaulukko määrittelee kullekin palvelutunnille enimmäismaksuprosentin, jonka mukaan asiakasmaksu lasketaan (liite 1). Maksuprosentit on suhteutettu perheen koon mukaan siten, että prosentit alenevat perheeseen kasvaessa. Maksuprosenttitaulukosta ei ole aikaisemmin laissa säädetty. Asiakasmaksujen määrittelyssä käytettäviin tuloarvoihin ei esitetä muutoksia.

Lain 10 e §:n mukaisessa taulukossa (Liite 1) tunneittain nousevat maksuprosentit turvaavat asiakkaan oikeasuhtaisen maksun, kun maksu perustuu tarkkaan palvelutuntimäärään. Tämä saattaa käytännössä tarkoittaa sitä, että jokaisen palvelutuntimuutoksen kohdalla asiakkaalle tehdään uusi palvelupäätös sekä asiakasmaksupäätös, mikä lisää hallinnollista työtä merkittävästi.

Tällä hetkellä Helsingin kaupungilla on käytössä maksuprosenttitaulukko, jota sovelletaan kotihoidon asiakasmaksun määräytymisessä. Oheisessa maksuprosenttitaulukossa maksuprosentit määräytyvät tunti- ja vuorokausiluokkien, ei tarkkan palvelutuntien perusteella. Taulukossa on havainnollistettu perheeseen 1 maksuprosentteja myös Espoon ja Vantaan osalta (Taulukko 1).

Tuntiluokat	1-alle 5 t	6-alle 11 t	11-alle 21 t	21-alle 41 t	41-alle 61 t	61-alle 81 t	Yli 81 t
Helsinki	2,5%	5%	15%	25%	35%	35%	35%
Tuntiluokat	Alle 5 t	5-10 t	11-20 t	21-30 t	31-40 t	41-80 t	Yli 81 t
Espoo	5%	9%	14%	21%	28%	35%	35%
Tuntiluokat	1-5 t	6-11 t	12-20 t	21-30 t	31-44 t	Yli 45 t	
Vantaa	10%	15%	20%	25%	28%	35%	

Taulukossa 1 on Helsingin, Espoon ja Vantaan vuoden 2021 alusta voimassa olevat tuntiluokittaiset maksuprosentit. Tuntiluokituksissa on pieniä eroavaisuuksia kunnittain. Maksuprosentit eroavat toisistaan huomattavasti varsinkin pienimissä tuntiluokissa.

Helsingin tuntiluokkien maksuprosentit ovat valtakunnallisesti verrattuna pienet.

Asiakasmaksulain 10 e §:n mukaisen maksuprosenttitaulukon enimmäisprosentit ovat tämänhetkisiin prosentteihin verrattuna suuret. Tiettyjen palvelutuntien mukaan määritellyt maksut nousisivat jopa kolminkertaisiksi, mikä aiheuttaisi taloudellista ahdinkoa kotihoidon asiakkaille. Lain mukaisten maksuprosenttien käyttöönotto siis nostaisi asiakasmaksuja osalla asiakkaista merkittävästi. Taloudellisia vaikutuksia on käsitelty tarkemmin jäljempänä.

Maksutyöryhmä on valmistellut Helsingin kaupungille maksuprosenttitaulukon (liite 2), jossa maksuprosentit eivät nouse enimmäisprosenttien tasolle. Helsingin oman maksuprosenttitaulukon valmistelussa on pyritty ottamaan huomioon asiakasmaksujen kohtuullisuus myös jatkossa. Enimmäismaksuprosenttien käyttö asiakasmaksujen määrittelyssä voi tarkoittaa yllättävää ja kohtuutonta menolisäystä asiakkaille. Maksuprosentteja on kuitenkin nostettu hillitysti ottaen huomioon pääkaupunkiseudulla tällä hetkellä voimassa olevat maksuprosentit.

Valmistelussa on otettu tämän lisäksi myös huomioon palvelusetelin ja kunnan tuottaman palvelun välisen omavastuun ja asiakasmaksun epäsuhta. Maksuprosenttien maltillinen nosto tuo palvelusetelillä tuotetun kotipalvelun omavastuuosuuden lähemmäksi kunnan tuottaman kotihoidon asiakasmaksua. Tämä tekee palvelusetelistä aiempaa varteenotettavamman vaihtoehdon asiakkaalle.

Maksuprosenttitaulukon rakentamisessa on käytetty seuraavia periaatteita. Maksuprosenttitaulukkoon on rakennettu neljän tunnin tuntiluokat, joiden sisällä maksuprosentti pysyy yhtä suurena. Tämä takaa sen, että pienet muutokset asiakkaan palvelutunneissa eivät aiheuta hallinnollista työtä, mikäli muutokset pysyvät tuntiluokan sisällä.

Ensimmäisessä tuntiluokassa maksuprosentti on neljä, jonka jälkeen maksuprosentti nousee neljä prosenttia seuraavaan tuntiluokkaan siirtyessä aina tuntiluokkaan 17–20 asti. Tämän jälkeen maksuprosentti nousee kahden prosentin välein tuntiluokkaan 37–40 asti. Viimeinen tuntiluokka on 41 tuntia tai enemmän, jonka jälkeen maksuprosentti ei enää kasva. Tuntiluokat on muodostettu 41 tuntiin saakka, sillä Helsin-

gin nykyisessä taulukossa maksuprosentti nousee enimmäismäärään 41 tunnin jälkeen.

Maksuprosenttien vertailtavuuden helpottamiseksi liitteessä 3 on kuvattu lautakunnalle ehdotettujen prosenttien ja tällä hetkellä voimassa olevien prosenttien erotus. Liitteestä ilmenee, kuinka maksuprosentit joko laskevat tai nousevat riippuen palvelutuntien määrästä.

Maksuprosenttitaulukon rakentamisen pohjana on käytetty asiakasmaksulain 10 e §:n mukaista taulukkoa.

Esityksen mukaan Helsingissä otettaisiin käyttöön enimmäisprosentteja pienemmät prosentit liitteen 2 mukaisesti jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa ja pitkäaikaisissa asumispalveluissa.

Taloudelliset vaikutukset

Kotihoidon asiakasmaksutuotot olivat vuonna 2019 yhteensä 14,5 miljoonaa euroa. Asiakasmaksun perusteisiin tehtävien muutosten myötä kotihoidon osalta asiakasmaksutuottojen arvioidaan nousevan karkeasti noin 6 miljoonalla eurolla vuositasolla, jos Helsinki ottaisi käyttöön liitteen 2 mukaisen maksuprosenttitaulukon.

Tuottoa arvioitaessa on keskitytty vain kahteen eniten esiintyvään perhekokoon, eli yhden ja kahden hengen perhekokoihin. Yhden hengen perhekojoja on asiakkaista arvioilta noin 80 prosenttia ja kahden hengen perhekojoja vajaa 20 prosenttia. Yhden hengen perhekoilla asiakasmaksutuottojen arvioidaan nousevan 4,8 miljoonaa euroa ja kahden hengen perhekoilla 1,2 miljoonaa euroa.

4. Säännöllisen lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksut

Lapsiperheiden kotipalvelulla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain 19 §:ssä tarkoitettua kotipalvelua. Kotipalvelun asiakasmaksun määräytymisperusteet ovat asiakasmaksulain mukaan samat kuin 10 e §:ssä.

Lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksun määräytymisessä on noudatettu kulloinkin voimassa olevia lasten varhaiskasvatuksesta perittävien maksujen määräytymisperusteissa käytettäviä vähimmäis- ja enimmäisbruttotuloja. Asiaksmaksu on määräytynyt tulorajojen määrittämien tuntihintojen mukaisesti, ja se on laskutettu perustuen toteutuneeseen palvelun määrään.

Maksutyöryhmässä on valmisteltu erillinen maksuprosenttitaulukko lapsiperheiden säännöllisen kotipalvelun asiakasmaksuille, jotta palvelun ennaltaehkäisevä luonne ja asiakaskunnan erityiset tarpeet tulee huomioiduksi (liite 4).

Lapsiperheiden kotipalvelun maksujen alhaisempien maksuprosenttien tarkoituksena on vähentää palvelun käytön taloudellisia esteitä. Lapsiperheiden tukeminen kotipalvelun keinoin on ennaltaehkäisevää sosiaalityötä, jonka tarkoituksena on puuttua perheissä esiintyviin haasteisiin varhaisessa vaiheessa. Näin voidaan välttyä raskaammilta sosiaalityön toimilta.

Maksuprosenttitaulukon pohjana on käytetty liitteen 2 mukaista taulukkoa. Ensimmäisessä neljän tunnin tuntiluokassa maksuprosentti on yksi, jonka jälkeen maksuprosentti nousee yhden prosentin verran aina seuraavaan neljän tunnin tuntiluokkaan siirryttäessä. Alhaiset maksuprosentit takaavat, että asiakasmaksujen muutokset pysyvät maltillisina lapsiperheille.

Asiakasmaksun määräytymisessä sovelletaan asiakasmaksulain 10 e §:ssä esitettyjä tuloarvoja.

Maksuprosenttitaulukko koskettaa vain säännöllistä lapsiperheiden kotipalvelua. Säännöllisellä lapsiperheiden kotipalvelulla tarkoitetaan asiakasmaksulain 7 b §:n mukaisesti vähintään kerran viikossa annettua palvelua, jonka arvioidaan kestävän tai se on kestänyt kaksi kuukautta.

Esityksen mukaan Helsingissä otettaisiin käyttöön liitteen 4 mukainen maksuprosenttitaulukko säännöllisessä lapsiperheiden kotipalvelussa.

5. Lyhytaikaisen lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksut

Jos lapsiperheiden kotipalvelua annetaan harvemmin kuin vähintään kerran viikossa enintään kahden kuukauden ajan, lapsiperheiden kotipalvelu on lyhytaikaista.

Lyhytaikaisesta lapsiperheiden kotipalvelusta peritään käyntiperusteen maksu, joka nousee käynnin pituuden mukaan asteittain taulukon 2 mukaisesti.

Käynnin kesto	Asiakasmaksu
Alle 3 tuntia	9,5 euroa
3-6 tuntia	13,5 euroa
Yli 6 tuntia	19 euroa

Taulukko 2. Lyhytaikaisen lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksut

Taulukon 2 mukaisesti alle 3 tuntia kestävä käynti asiakasmaksu on 9,50 euroa. Jos käynti on 3 tunnista 6 tuntiin, asiakasmaksu on 13,50 euroa. Yli 6 tuntia kestävä käynti on 19 euroa. Maksu peritään jokaises-

ta käynnistä erikseen kuitenkin vain kahdelta ensimmäiseltä käynniltä vuorokaudessa.

Alin asiakasmaksu 9,50 euroa käynnistä on samansuuruinen kuin tilapäisen kotihoidon asiakasmaksu. Samoin enimmäismaksu määräytyy samalla tavalla kuin tilapäisessä kotihoidossa.

Esityksen mukaan lyhytaikaisen lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksut määräytyisivät taulukon 2 mukaisesti.

Taloudelliset vaikutukset

Säännöllisen lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksun laskentakaava muuttuu maksuprosentin mukaan määräytyväksi, minkä takia asiakkaiden maksumuutoksia on haastava arvioida etukäteen. Lyhytaikaisen lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksuja ei ole aikaisemmin peritty, minkä vuoksi maksutuottoja ei pystytä arvioimaan. Asiakasmaksut ovat riippuvaisia asiakkaiden tuloista ja palvelutarpeesta.

6. Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu

Asiakkailta on mahdollisuus periä käyttämättä jätetystä palvelusta maksu niin sanottu sakkomaksu (AML 3 §). Helsingin kaupungin perimän sakkomaksun suuruus on ollut 40,30 euroa. Sakkomaksu on peritty kaikilta yli 15-vuotialta. Sakkomaksua ei voida periä enää 1.7.2021 alkaen alle 18-vuotialta.

Sakkomaksua on peritty tähän mennessä Helsingissä seuraavista avoterveydenhuollon palveluista: terveyskeskuslääkärin vastaanotolta, hammaslääkärin ja suuhygienistin vastaanotoilta, erikoissairaanhoidon avohoidon käynneiltä sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vastaanotoilta.

Sakkomaksun periminen laajenee koskemaan fysioterapeutin, toimintaterapeutin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön avoterveydenhuollon vastaanottoaikoja. Tämän lisäksi sakkomaksujen periminen laajennetaan koskemaan kaikkia niitä avoterveydenhuollon palveluiden etävastaanottoja, joista sakkomaksua on peritty tähänkin asti.

Uudistettu asiakasmaksulain 3 § mahdollistaisi sakkomaksun laajentamisen lyhytaikaisiin hoito- ja asumispalvelupaikkoihin, mutta sen ei katsota olevan tarkoituksenmukaista, koska palveluita käyttävät asiakkaat ovat usein heikoimmassa asemassa olevia tai huonokuntoisia. Kunnossa tapahtuvien yllättävien muutosten vuoksi lyhytaikaisen hoidon tai asumispalvelun peruuttaminen ei ole aina mahdollista. Tämän vuoksi sakkomaksun perimistä voidaan pitää kohtuuttomana.

Esityksen mukaan sakkomaksun suuruus nostettaisiin vastaamaan asiakasmaksulain enimmäismäärää 50,80 euroa.

Taloudelliset vaikutukset

Käyttämättä jätetyistä palveluista perittävien sakkomaksujen asiakasmaksutuotot olivat vuonna 2019 noin 530 000 euroa. Tämän pohjalta voidaan arvioida, että sakkomaksujen asiakasmaksutuotot kasvaisivat noin 140 000 eurolla vuositasolla, kun sakkomaksusta perittäisiin 50,80 euroa.

Arviossa ei ole huomioitu niitä vastaanottokäyntejä, joihin sakkomaksu laajenee.

Toimivaltaperuste

Helsingin kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranomainen päättää, 1 hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asiakasmaksulain osauudistuksen tavoitteena on poistaa hoidon esteitä ja lisätä terveyden tasa-arvoa. Edellä esitetyt asiakasmaksuihin tehtävät muutokset lisäävät kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua samassa palvelussa, koska asiakasryhmäkohtaisista maksueroista on pyritty luopumaan. Asiakasmaksu määräytyy jatkossa sen mukaan, mitä palvelua asiakas saa, eikä asiakasryhmittäisiä eroja ole palvelun sisällä (pois lukien lapsiperheiden kotipalvelut). Asiakasmaksujen näkökulmasta asiakkaita tulee kohdella yhdenvertaisesti samassa palvelussa, eikä asiakkaiden eriarvoinen kohtelu diagnoosien tai elämäntilanteiden perusteella ole yhdenvertaisen kohtelun mukaista.

Asiakasmaksujen korotukset on pyritty pitämään maltillisina, jotta asiakkaille ei muodostuisi kynnystä palvelujen käyttöön. Lisäksi asiakkaiden tietoisuutta mahdollisuudesta asiakasmaksujen alentamiseen ja perimättä jättämiseen lisätään asiakkaan palvelupolun eri vaiheissa. Tällä arvioidaan olevan palveluja käyttävien asiakkaiden toimeentuloa tukeva vaikutus.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Ulla Hautamäki, Asiakasmaksupäällikkö, puhelin: 310 43604

27.04.2021

Asia/4

ulla.hautamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite_1_Asiakasmaksulain_10e_mukainen_maksuprosenttitaulukko
- 2 Liite_2_helsingin_kaupungin_kotihoidosta_sekä_pitkäaikaisesta_asumispalvelusta_perittävän_asiakasmaksu_maksuprosenttitaulukko
- 3 Liite_3_maksuprosenttien_nousut_ja_laskut_voimassa_oleviin_prosentteihin
- 4 Liite_4_helsingin_kaupungin_lapsiperheiden_kotipalvelusta_perittävän_asiakasmaksu_maksuprosenttitaulukkokodocx

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali- ja terveyslautakunta

Tiedoksi

Perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja
Hallintojohtaja
Terveys- ja päihdepalvelujen johtaja
Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja
Talous- ja suunnittelupäällikkö
Asiakasmaksupäällikkö
Asiakasmaksut -yksikkö